

Näyttää kirjastolta

Tutkimus 7-12-vuotiaiden kirjaston käytöstä?

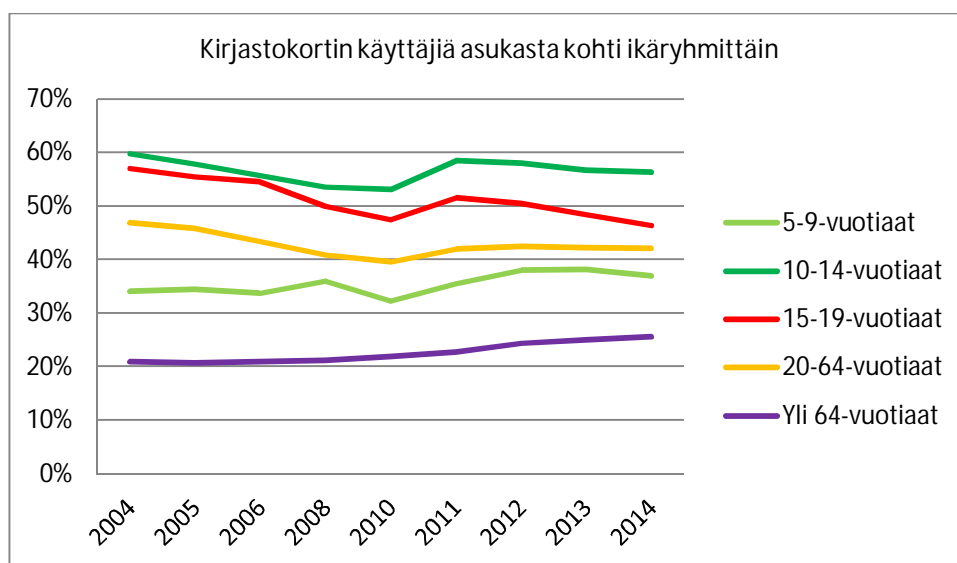
Sisällysluettelo

Johdanto ja tausta	3
Vaihe 1: neljäsluokkalaiset	4
Ryhmähaastattelujen tulokset	6
Kirjoitustehtävien tulokset	6
Teemat	6
Millaista kirjastossa on ja miltä se näyttää ja tuntuu?	6
Mitä lapset tekevät kirjastossa?	8
Tapahtumat	8
Kenen kanssa kirjastossa käydään?	9
Muut ihmiset	9
Suhde henkilökuntaan.....	10
Äänimaailma	11
Tylsää ja pelottavaa.....	11
Miksi kirjastoa ei käytetä?	11
Suurpääjohtaja.....	11
Vaihe 2: kirjastossa käyvät lapset	12
Havainnoinnit	12
Haastattelut ja asiointipolut	13
Tyypittely.....	14
Aktiivinen lukija.....	14
Hengaileva pelaaja	15
Ahkera puurtaja	15
Tulosten arviointia	15
Menetelmä	16
Toimenpide-ehdotuksia	17
Liitteet	18
Ryhmähaastatteluissa käsitellyt aiheet ja niiden frekvenssit.....	18
Kirjoitustehtävä	19
Kirjoitustehtävässä käsitellyt aiheet ja niiden frekvenssit	21
Valikoima ehdotuksista	22
Esimiehet arvioivat ehdotuksia	23
Asiointipolut	1

Johdanto ja tausta

Helsingin kaupunginkirjastossa on tehty asiakaskyselyjä monen vuoden ajan. Ne ovat vuosittaisen arvioinnin vakiintunut osa. Niillä ei kuitenkaan tavoiteta lapsiasiakkaita eikä saada tietoa näiden käsityksistä, kirjaston käytön muodoista eikä tyytyväisyydestä palveluihin.

Kirjastonkortin käytöllä mitattuna lasten ja nuorten kirjastonkäyttö ei ensi silmäyksellä näytä huolestuttavalta. 10-14-vuotiaat ovat väestöön suhteutettuna ahkerin kirjastokäyttäjien ryhmä. Käyttöaste on kuitenkin alenemaan päin. Vastaava muutos näkyy teini-ikäisten ryhmässä jyrkempänä. Tarvitaan tietoa siitä, miten kirjastotoimintaa tulisi kehittää, jotta lapset iän myötä jatkaisivat kirjaston käyttöön ja jotta seuraavatkin lapsisukupolvet tulisivat kirjastoon.

Viestintäteknologian kehitys muuttaa täyttä päätä kirjaston käytön muotoja. Muutos vaikuttaa nopeasti nuoriin ikäluokkiin. Jo nyt kirjastokorttiin sidottujen muotojen ohelle on tullut paljon sellaista, mikä ei näy tilastoissa. Meillä ei siis ole luotettavaa tietoa palvelujemme käytöstä, eikä muutoksen suunnasta – varsinkaan lasten osalta.

Kirjastotoimen apulaisjohtaja Saara Ihamäki antoi talvella 2013 tehtäväksi tutkia lasten kirjastonkäyttöä erillisellä tutkimuksella, lapsille sopivin menetelmin. Tutkimusryhmään tulivat johtava pedagoginen informaatikko Kaija Fredrikson (31.1.2014 saakka), kirjastonjohtaja Mari Heino, erikoissuunnittelija Jouni Juntumaa (tutkimuksen johtaja), johtava pedagoginen informaatikko Lea Kuusirati (13.3.2014 alkaen) kirjastonjohtaja Anne Mankki ja suunnittelija Sari Tamminen.

Ryhmä totesi, että alle kouluikäisiin kohdistettava tutkimus vaatii erityistä osaamista, jota ryhmällä ei vielä ole. Siksi se päätti lähteä liikkeelle alakouluikäisistä, jotka osaavat jo kirjoittaa. Myöhemmin tiedonhankinta voidaan kohdistaa myös nuorempiin.

Tutkimusongelmaksi täsmentyi, miten lapset kokevat kirjaston asiakaspalvelun, tilat ja tarjonnan, yleensäkin sen, "millaista kirjastossa on". Tavoitteena oli saada tietoa myös sellaisista asioista, jotka eivät ole "kivoja". Haluamme kehittää kirjastopalvelua siten, että lasten erityistarpeet voitaisiin ottaa paremmin huomioon.

Tutkimus oli kaksivaiheinen: ensimmäinen vaihe tehtiin kouluissa koko ikäryhmän, myös ei-käyttäjien tavoittamiseksi. Siinä oli kaksi osaa: ryhmähaastattelut ja kirjoitustehtävä. Opettajien suosituksesta päädyttiin neljäsluokkalaisiin, joiden kirjoitustaito on jo riittävän sujuva.

Toisessa vaiheessa havainnoitiin ja haastateltiin kirjaston lapsiasiakkaita samoissa kirjastoissa, joiden alueiden koulut osallistuivat ensimmäiseen vaiheeseen. Havainnoinnin tarkoituksena oli selvittää, mitä lapset todellisuudessa tekivät kirjastossa. Haastattelulla pyrittiin selvittämään lasten kirjastoasioinnin koko polku.

Vaihe 1: neljäsluokkalaiset

Tutkimuksen ensimmäiseen vaiheeseen valittiin viisi koulua, joista mukaan tuli yhteensä kuusi luokkaa. Koulut valikoituivat osittain Olkkari-hankkeessa¹ mukana olevien pienten kirjastojen alueilta. Isoja kirjastoja otettiin mukaan monipuolisuuden lisäämiseksi. Nämä koulut valitsivat itse tutkimukseen osallistuvat neljäsluokkalaiset.

Ryhmä hoiti molempien osien teknisen valmistelun ja toteutuksen. Se laati luokkahaastattelujen keskustelurungon ja kirjoitustehtävän. Opetusvirastolta haettiin tutkimuslupa.

Luokkatutkimus alkoi ryhmäkeskustelulla opettajan johdolla. Keskustelu nauhoitettiin. Viikkoa myöhemmin samat oppilaat osallistuivat kirjoitustehtävään. Tehtävä oli laadittu siten, että osallistuminen olisi mahdollista erilaisille oppilaille. Toivottiin, että tekninen kirjoitustaito ei rajoittaisi osallistumista. Tehtävän oli määrä antaa tilaa lasten mielikuvitukselle, jotta kirjaston käytön kokemuksista tulisi esille muutakin kuin kaikkein ilmeisimpiä ja tavanomaisimpia asioita. Se oli hauska ja kevyt, niin että sitä ei mielletäisi kokeeksi.

Ensimmäinen vaihe tehtiin kouluissa koska tavoitteena oli saavuttaa koko ikäluokka. Tosiasiassa osallistumisaste jäi vajaaksi. Jää epäselväksi, tuliko otokseen systemaattista vääristymää. Jäikö jokin tietty ryhmä huonommin edustetuksi – esimerkiksi maahanmuuttajataustaiset lapset?

Kaikki tulokset – sekä tallenteet että kirjoitukset – käsiteltiin siten, että yksittäisen lapsen vastauksia ei voi henkilöidä. Ainoa taustatieto on koulu ja luokka-aste. Oppilaiden sukupuolta tai muita henkilötietoja ei otettu huomioon. Kaikki ryhmähaastattelut äänitettiin ja litteroitiin.

¹ Olkkari oli Helsingin kaupunginkirjaston projekti, jonka tavoitteena oli pienten lähiöissä sijaitsevien kirjastojen toiminnan uudistaminen asukaslähtöisesti. Projekti toteutettiin 10.10.2013-31.12.2014.

Ryhmähaastattelujen pituudet ja kirjoitustehtävän vastausten määrät kouluittain

	Äänitallenteen pituus (min)	Vastauksia kirjoitustehtävään
Koulu 1	35:05	19
Koulu 2, luokka A	36:50	22
Koulu 2, luokka B	20:45	24
Koulu 3	17:03	9
Koulu 4	25:37	17
Koulu 5	33:32	21

Seuraavassa käsitellään koko vastausaineistoa yhtenä kokonaisuutena erottelematta kouluja toisistaan. Tutkimuksen ensi sijaisena tavoitteena ei ollut etsiä alueellisia eroja, vaan erilaisia ja tyypillisiä lasten kirjastonkäyttöön liittyviä piirteitä.

Ryhmähaastattelun runko sisälsi seuraavat teemat

- Millaista on kirjastossa?
- Millainen paikka kirjasto on?
- Missä kirjastossa käyt? Oletko käynyt muissa kirjastoissa, missä?
- Miltä kirjastossa näyttää, onko siellä mukavat tilat?
- Missä siellä erityisesti viihdyt? Missä on mukava olla?
- Millainen tunnelma kirjastossa on?
- Entä ihmiset, oletko tutustunut ihmisiin, jotka ovat siellä töissä?
- Ketä muita kirjastossa käy? Ketä näet siellä useimmiten?
- Mitä teet kirjastossa? Kenen kanssa?
- Onko joku juttu, mikä ei ole kivaa kirjastossa tai mistä et pidä?
- Mitä muuttaisit kirjastossa? Mitä haluaisit lisää tai poistaa kirjastosta?
- Jos et käy kirjastossa, osaatko sanoa miksi et ole siellä käynyt?

Kirjoitustehtävässä oppilas tapasi avaruusolion nimeltä Moro. Moro oli kiinnostunut "kirjastosta" ja kyseli siitä kaikenlaista. Tehtävä oli laadittu tarinaksi, johon täydennetään sanoja tai rivejä. Toiveena oli, että sen muoto auttaisi lasten mielikuvitusta irtautumaan jokapäiväisimmistä kirjastokokemuksista ja tuomaan esiin villedäkin ajatuksia. Sari Tamminen laati kirjoitustehtävän.

Tehtävän teemoina olivat:

- mistä tai miten kirjaston tunnistaa
- mitä kirjastossa voi tehdä ja mitä itse tavallisesti tekee siellä
- miten löytää tarvitsemansa ja miten liikkua paikasta toiseen
- millaisia ja keitä ihmisiä kirjastossa on (henkilökunta ja asiakkaat)
- kirjaston koneet
- tapahtumat ja miten niistä saa tietoa
- mistä tykkää kirjastosta, mikä siellä on tylsää, jännittävää tai pelottavaa
- millaisia ääniä kirjastossa on
- mitä "suurpääjohtajana" muuttaisi kirjastossa.

Kirjoitustehtävässä käsiteltiin siis pääosin samoja teemoja kuin ryhmähaastattelussa, mutta eri lähestymistavalla. Avaruusolio-asetelman toivottiin vapauttavan lasten mielikuvitusta. Taustatiedoiksi kysyttiin ikä ja sukupuoli.

Ryhmähaastattelujen tulokset

Ryhmähaastattelut käytiin suunnitellusti. Tallentaminen ja litteroiminen onnistuivat hyvin, joiltakin osin tyydyttävästi. Niiden pituus vaihteli jonkin verran. Käsitellyt teemat vaihtelivat kouluittain jonkin verran, mutta kokonaisuutena kaikki teemat pääsivät esiin.

Haastatteluissa näkyi opettajien vaikutus keskusteluihin. Opettajat eivät aina pitäytyneet haastattelutilanteessa ja siihen kuuluvassa roolissa, vaan siirtyivät helposti opettajan rooliin, kirjastonkäytön ja käyttäytymisen opetukseen.

Joskus opettajat kiinnittivät huomiota siihen, että vain osa oppilaista on ollut äänessä ja osa on ollut hiljaa. He korostivat, että tutkimuksen tekijät ovat kiinnostuneita kaikkien mielipiteistä. Silti opettajat eivät haastattelumenetelmin pyrkineet "lypsämään" hiljaisten oppilaiden ajatuksia. Osaltaan tämänkin seikka vähentää tulosten yleistettävyyttä.

Kirjoitustehtävien tulokset

Kirjoitustehtävän tuloksissa heijastui viikkoa aikaisemmin käyty ryhmäkeskustelu. Niissä esiintyi jonkin verran samoja sanakänteitä ja ilmaisuja. Mutta kirjoitustehtävä toi aineistoon myös selvästi uutta sisältöä. Vaikuttaa myös siltä, että joskus oppilaat kopioivat vastauksia toisiltaan eivätkä aina vastanneet itsenäisesti.

Vaikka tarkoituksena ei ollut alueellisten erojen tutkiminen, erot näkyvät aineistossa. Vastausaktiivisuus ja haastattelun pituus vaihteli kouluittain. Palautettujen kirjoitustehtävien sisällöstä näkyy, että neljäsluokkalaisten kirjallisen ilmaisun taso vaihtelee paljon kaupunginosittain. Havainnolla on merkitystä, kun arvioidaan kirjastopalveluita lukutaidon (ja kirjoitustaidon) edistäjänä eri kaupunginosissa. Ehkä kirjastoverkonkin suunnittelussa tulisi kiinnittää huomiota positiiviseen diskriminaatioon.

Teemat

Millaista kirjastossa on ja miltä se näyttää ja tuntuu?

No mun mielestä aika turvallinen. Siellä tulee semmoinen hyvä olo vähän niinkun kotona. Siellä on niin hiljaista ja sitten se on aika semmoinen kiva paikka.

Vastaajien oli vaikea kuvata kirjastoa, koska se on heidän mielestään niin itsestään selvää. Kirjoitustehtävässä sanottiin mm., että "sen vain huomaa" tai "rakennus näyttää kirjastolta". Mutta ellei asia selviä sillä, niin tunnistaminen varmistuu, kun katolla lukee suurilla kirjaimilla "kirjasto" tai jopa "kirjasto, bibliotek"! Ellei taas osaa lukea, voi tietenkin kysyä. Muita selviä kirjaston tunnusmerkkejä ovat mm. se, että ovi on auki, sisällä on paljon kirjoja – mutta myös ihmisiä.

Sekä haastattelujen että kirjoitusten mukaan kirjasto on ennen kaikkea rauhallinen ja kotoisa paikka. "Rauhallisuus" tuli usein esille ensimmäisenä ja spontaanisti. Silti jää epäselväksi, onko se aina lasten oma kokemus vai heijastusta siitä, millaista kirjastossa odotetaan olevan. Se on myös paikka, johon mennään rauhoittumaan. Keskusteluista havaittiin, että kun yksi alkoi puhua rauhoittumisesta, alkoivat muutkin korostaa samaa asiaa.

- kun mä oon vihanen jollekin tosi pahasti, niin sit mä meen kirjastoon.
- No siellä on kiva olla, koska siellä on niin hiljaista, koska mulla on yleensä kotona aika meluista.
- No mä meen sinne yleensä sen takia, että meillä on kotona mötäkää ja sit, kun siellä on lukemista varten tai siis siellä on ihan sitä varten esimerkiks siellä ois kiva lukea.

Kirjaston tilat on organisoitu hyvin, siellä on helppo liikkua. Aakkostuksen ja opasteiden käyttö oli myös opittu

- käyn katsomassa hyllyiltä että jos tiedän kirjan kirjailian niin etsin kirjailian etukirjaimet hyllystä
- etsin asiani aakkosjärjestyksen avulla.

Lapsilla oli useinkin mielipaikkoja joissa he viihtyvät.

- Mä tykkään, kun siellä ikkunalaudalla on ne pöydät, missä voi lukea.
- Semmoiset vähän sohvamaisemmat jutut.

Usein toivottiin, että sisutuksessa olisi jotain piristävää tai värikkyyttä

- lukusalin ei tarvii silleen olla ihmeellisempi, koska se on sit vaan hiljaisuutta ja lukemista varten tai läksyjentekoo, mut se lasten osasto vois olla vähän värikkäämpi ja siellä ois hyvä esimerkiks jotain just jotain kirjojen hahmotauluja seinillä,

Kuitenkin, jos kirjaston sisutuksessa oli jotain erikoisempaa, se huomattiin.

- Sit se on sisustettu aika monilla väreillä. Ei oo vaan yksväristä, vaan siellä on vihreetä ja oranssii

Kaakaokone oli saavuttanut lasten suosion, mutta maidon loppuminen aiheutti pettymyksen.

- Oppilas: Se kone, missä on kaakaota. Siihen on tullut semmoinen automaatti. Sinne ei tuu maitoo.
- Opettaja: Se on vissiin aika suosittu se kaakaoautomaatti.

Kun kirjaston ilmettä kehitetään, ei liene tarvetta lisätä rauhallisuuden elementtejä, vaan yllätyksellisyyttä, rentoutta ja pirteyttä. Toisaalta rauhallisuutta arvostettiin ja se pitää turvata.

Mitä lapset tekevät kirjastossa?

Keskusteltaessa siitä, mitä kirjastossa tehdään, lapset mainitsivat ylivoimaisesti useimmin aineiston käytön, lainaamisen, lukemisen, katselemisen. Mutta myös läksyjen tekeminen, pelaaminen ja tietokoneen muu käyttö tuli paljon esille. Lasten tekemiset kirjastossa voivat koostua samalla kertaa monesta eri asiasta. Kirjoitustehtävässä he kuvasivat sekä sitä, mitä kirjastossa yleensä tehdään, mitä he itse yleensä tekevät, sekä vielä sitä, mikä kirjastossa on kivaa. Näkökulma kirjaston palveluihin muodostui jokaisessa näistä kuvauksista hiukan erilaiseksi, vaikka toistoakin tuli aika paljon.

Kaikki näkökulmat nostivat ylivoimaiseen johtoasemaan lukemisen, kirjojen lainaamisen ja tietokoneen käytön (joko pelaamiseen tai muuhun tarkoitukseen). Näiden lisäksi läksyjen tekeminen tuli paljon esille – ja sille rinnakkaisena hiljaisuuden ja rauhallisuuden korostaminen.

- joskus läksyjä ja lainailen kirjoja, joskus jopa luen, välii käyn koneella
- hauskaa, meen aika useesti koulun jälkeen tekeen läksyjä
- juttelen esimerkiksi kaverin kaa siellä tai sitten luetaan ja sitten tehdään läksyjä joskus on kirjoja.
- aika mukava, kun siellä saa esim pelata shakkia ja ennen pystyi pelaamaan pleikkaa , nyt se ohjain on näpistetty

Neljäsluokkalaiset voivat toisaalta intoutua leikkimään, toisaalta taas paheksua liiallista pelaamista, minkä takia asiakaskoneita ei voi käyttää tiedonhakuun.

Kun kirjastossa tapahtuu jotain poikkeuksellista, se jää pitkäksi aikaa mieleen.

- Siellä viime vuonna oli vaan yks päivä kirjastossa voi ottaa kaks piparia ja mehuu.

Vaikka valtavirta näyttikin tuovan esiin samat kolme tai neljä asiaa, myös muunlaiset seikat saivat hajamainintoja. Maininnat oleilusta ja lepäilystä, kavereiden kanssa juttelemisesta ja kaakaon juomisesta kiinnittävät huomiota. Mutta kun näkökulma siirtyi siihen, mikä kirjastossa on kivaa, myös mm. kalusteet, sisustus, kotoisuus pulpahtivat esille.

Koneita lapset käyttivät – tai tiesivät muiden käyttävän – monenlaiseen tarkoitukseen. Yleisimmät käyttötarkoituksen olivat tietokonepelit, tiedon etsintä ja lainaaminen tai palauttaminen.

Siin vois olla silleen, et silleen vois joku sellainen tila, missä ois ne koneet niin niillä ei vois silleen pelata, vaan niillä vois hankkia tietoa jostain tietystä aiheesta, et jotkut halua hankkia tietoa tietokoneitten avulla, mut sit muut pelaa siinä. Sit siellä on välilä niin, kun mäkin oon ettinyt lemmikeistä mut en oo päässyt niille koneille, koska muut pelaa siellä. En oo päässyt mistään hankkiin sitä tietoa.

Tapahtumat

Kirjoitustehtävistä ei käynyt selvästi ilmi, minkä verran neljäsluokkalaiset osallistuvat tapahtumiin. Mutta he olivat tietoisia monenlaisista tapahtumista. Kärjessä olivat näyttelyt, kirjaesittelyt sekä askartelutapahtumat ja kerhot. Näiden joukossa huomio kiinnittyy myös peli-iltoihin tai "eläinjuttuihin", jotka mainittiin vain muutaman kerran. Tietoa tapahtumista saatiin useimmiten nettisivuilta tai kirjastossa olevista ilmoituksista ja "lapuista".

Kenen kanssa kirjastossa käydään?

Kirjoitustehtävä toi esiin, että lasten näkökulmasta kirjastossa on kolmenlaisia ihmisiä: omia kavereita ja tuttuja, muita asiakkaita sekä henkilökuntaa.

Neljäsluokkalaiset käyvät kirjastossa yleensä kavereiden kanssa tai ainakin kirjastossa tavataan kavereita. Myös perheenjäsenten kanssa käydään joskus. Kirjoitustehtävässä näiden rooli jäi kuitenkin vähäisemmäksi kuin ryhmähaastattelussa.

- Kavereiden.
- Luokkalaisten tai sitten taas pikkuveli.
- Siskojen.
- Kaikkien mun kavereitten kans.
- No yksin ja kavereitten kans.
- No perheen tai joittenkin meiän pihapiirissä asuvii, (...) tai sit mä käyn kavereitten kaa tai ihan yksin
- Saa mennä sinne rauhassa itsekseen lueskelemaan tai kaverin viereen.

Aika monet käyvät kirjastossa vanhempiensa kanssa. Se saatetaan pitää kuitenkin vähän piilossa.

- Mulla on semmonen hassu juttu, että me käydään siellä tuon äidin kaa välillä, mut mulla täytyy olla aina vähintään viis metriä mun ja mun äidin välissä, että en varmasti kulje sen vieressä (...) sit mä meen itekseni pois sieltä, kun äiti viel lukee.

Muut ihmiset

Kirjastossa kohdataan perheenjäseniä, tuttuja tai tuntemattomia, mutta ilman sen kummempaa kanssakäymistä

- No joskus, kun mä meen sinne, niin mä saatan nähhä mun siskon siellä tekemässä läksyjä tai sitten mä nään mun serkut, jotka asuu siellä ihan sadan metrin päässä siit kirjastosta kävelee sinne varmaan aika usein.

Joskus voidaan joutua kanssakäymiseenkin

- Oppilas: Konetta en oo hirveesti käyttänyt, mut kerran mä autoin paria ekaluokkalaista, kun niille tuli sinne kirjoitusvirhe, niin se tietokone ei löytänyt Googlee.
- Opettaja: Mitäs ne oli sinne kirjoittanut vahingossa?
- Oppilas: Gole

Kirjastossa käyminen yksin tuli esiin vähemmän kuin käynnit jonkun seurassa. Ehkä ne, jotka käyvät siellä yksin, olivat hiljaisempia myös ryhmäkeskustelutilanteessa.

- No yksin. No en mä aina nää siellä ketään.

Muiden käyttäjien häirintä, meluaminen tai ilkivalta kiinnittivät lasten huomiota. Useimmiten häiriöihin suhtauduttiin paheksuvasti – kuten myös henkilökuntaan joka ei aina riittävästi puutu häiriöihin.

- Oppilas: Silloin, kun mä olin kirjastossa, niin siellä oli kans jotain koululaisia jotka mölys siinä tietokoneell. Sit yks nainen sanoi kirjaston hoitajalle, mut se kirjaston hoitaja ei tehnyt mitään.

- Oppilas: Juu semmoisii on ne työntekijät.
- Opettaja: Eli toivotaan, että kirjaston hoitaja puuttuu siihen, et jos joku mölyää oliko näin?

Joskus häiriöihin vain tyydytään.

- Kun meillä on lasten koneet ja sitten siinä sen kirjahyllyn takana on lukupöytä. Sitten jotkut menee siihen lasten koneelle. Sit ne mölyää siinä ja kiroilee ja kaikkee ja sitten mä yleensä luen siinä pienen pyöreen pöydän ääressä. Sitten se on aina sitten vähän kuunnella kun ne vaan mölyy ja kiroilee siinä.

Muiden tekemä ilkivalta harmittaa.

- Mä oon huomannut, et [kaupunginosassa] on tapahtunut semmoinen Pleikkari kolmen rikosaalto. Nutaltakin on varastettu Pleikka kolmonen ja nytten kirjastosta on varastettu ohjain.

Suhde henkilökuntaan

Henkilökunta sai kirjoitustehtävässä huomiota paljon enemmän kuin ryhmähaastatteluissa. Useimmin henkilökuntaa luonnehdittiin sanoilla "kiva", "kiltti", "mukava", "ystävällinen" jne. Toiseksi eniten kiinnitettiin huomiota henkilökunnan avuliaisuuteen. Henkilökunnan rauhallisuuskin todettiin usein. Kuva ei kuitenkaan jäänyt yksipuoliseksi, sillä myös ilkeys, ärtyisyys tai väsyneisyys mainittiin.

Lapset suunnistavat kirjaston palveluja käyttäessään tottuneesti. Hyllyjärjestys, aakkostus ja opasteet ovat monille tuttuja. Silti kaikkein tavallisin keino on kysyä neuvoa. Aineiston perusteella lapset ottavat henkilökuntaan kontaktin helposti ja ujostelematta. He tuntevat usein henkilökuntaa, joskus nimeltäkin.

- Oppilas: Siellä on aina se yks nuori silmälasipäinen se (epäselvää puhetta)
- Opettaja: Onkos se sama, joka meille esitteli viime vuonna niitä kirjoja?
- Oppilas: Joo.

Henkilökunnan avuliaisuuteen ja osaamiseen luotetaan.

- Mukavia ja ne osaa tosi hyvin palvella jos ettii jotain kirjaa, jos se on paikalla ne löytää sen muutamassa sekunnissa
- No ihan avuliaita. Mä oon pari kertaa, kun mä oon jotain kirjaa ettinyt.

Asiakaspalveluasenne herättää joskus ihmettelyä.

- Mulla siellä välil on suosikkityyppejä, et mä tiedän niitten nimii, mut sit joskus on vähän outoo, kun niillä ei oo mitään tekemistä siinä, niin sit ne silti sanoo, et nyt mulla on toinen asiakas, vaik siinä ei oo ketään

Monet ovat joutuneet tekemisiin tuntemattomienkin ihmisten kanssa. Joskus vieraat aikuiset ovat antaneet ohjeita tai kehotuksia äänekkäille lapsille. Joskus aikuiset ovat vähän häirinneet. Usein heidän läsnäolonsa on vain jotenkin noteerattu.

- Niin tulee nähty semmoisia ihmisiä, ketä ei pakosti päivittäin näe.

Äänimaailma

Kirjoitustehtävässä kartoitettiin myös lasten kokemusta kirjaston äänimaailmasta. Jo aikaisemmin tuli esille, että lapset korostavat paljon kirjaston hiljaisuutta ja lukurauhaa. Sama näky myös äänien kuvailuissa: supinat ja sipinät, puheen sorinat, sivujen rapina, lukemisen äänet ja kynien rahina mainittiin monta kertaa. Luonnollisina pidetään myös ääniä, jotka vaikuttavat melko kuuluvilta: askeleet, keskustelu ja lasten hekotus. Mutta metelöinti, ulkoa kuuluva liikenteen melu ja "kirjastotätien kiljaisut" harmittavat.

Tylsää ja pelottavaa

Lasten oli aika vaikea keksiä kirjastosta mitään tylsää, jännittävää tai pelottavaa. Mutta melu ja muiden aiheuttamat häiriöt ovat "tylsää", mutta myös esimerkiksi epäsiistit wc:t. Jonkun mielestä on tylsää myös se, että koneilla "vain pelaillaan" eikä niille pääse hakemaan tietoa.

Pelottavia asioita ei kirjastosta tahtonut löytyä. Niinpä joku saattoi kirjoittaa että "sivujen rapina vähän meinaa (pelottaa)". Toinen vaihtoehto oli se, että "kirjaston tädit suuttuvat".

Miksi kirjastoa ei käytetä?

Kirjaston käyttämättömyyden syinä tulivat selvimmin esille muut harrastukset ja muu ajan käyttö tai se, että kotona on jo kirjoja. Joskus syy on myös kirjastossa itsessään.

- Oppilas A: Mäkin käyn harvoin.
- Opettaja: Minkä takia sä käyt harvoin?
- Oppilas A: Koska se on tyhmä paikka.
- Oppilas B: Mäkin käyn harvoin.
- Opettaja: Okei sä käyt harvoin. Onko sulla niin paljon harrastuksia tai muuta tekemistä?
- Oppilas B: Joo. Mulla on ite omii kirjoja. Mä luen niitä.

Suurpääjohtaja

Kirjoitustehtävän lopussa lapset saivat pohtia, mitä muuttaisivat, jos olisivat kirjaston "suurpääjohtajia" (valikoima ehdotuksista liitteessä 3). Monet muutokset liittyivät sisustukseen. He toisivat lisää sohvia ja värejä. Joku toinen taas järjestäisi kaikki kirjat paikalleen tai tekisi kirjastosta hiljaisen. Ajatukset menivät kuitenkin moneen eri suuntaan.

Osa halusi keskittää voimansa kirjastotilan uudistamiseen, joko suurentamalla sitä, jakamalla tiloja uudella tavalla. He halusivat tuoda väriä ja piristystä sisustamalla, kalustamalla ja somisteilla. Myös konkreettisiin remonttihin haluttiin päästä.

Toiset taas halusivat kohentaa aineiston tai laitteiden kuntoa. Aineiston järjestys ja löydettävyyys voisi parantua monilla eri tavoilla, mm. suurentamalla opastetekstejä tai yksinkertaisesti hankkimalla aineistoa lisää.

Oli joukossa niitäkin, jotka halusivat käyttää suurpääjohtajan asemaansa siihen, että poistaisivat kaikki kirjastohoijat, lainaisivat vain kirjan ja menisivät kotiin lukemaan sitä tai siihen että saisivat kuunnella tarinoita. Joku taas toisi kirjastoon pienen ruokamyymälän, painiareenan tai pomppulinnan.

Vaihe 2: kirjastossa käyvät lapset

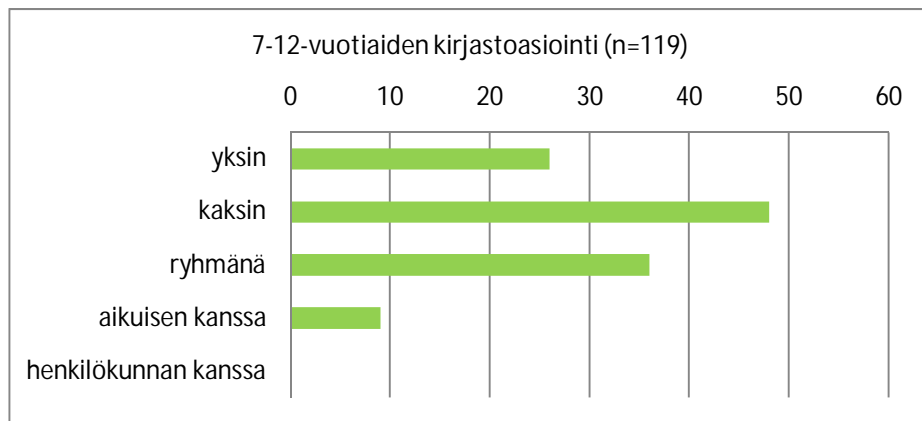
Tutkimuksen toisessa vaiheessa tutkittiin kirjastossa käyviä lapsia. Tutkimusmenetelmiksi valittiin havainnoinnit ja asiointipolkuun keskittyvät teemahaastattelut.

Toinen vaihe tehtiin neljässä kirjastossa, Rikhardinkadulla, Itäkeskuksessa, Malminkartanossa ja Pitäjänmäellä. Kirjastoalan harjoittelija teki havainnoinnit ja haastattelut. Otokset jäivät melko pieniksi. Rikhardinkadun kirjastossa tulos jäi laihaksi.

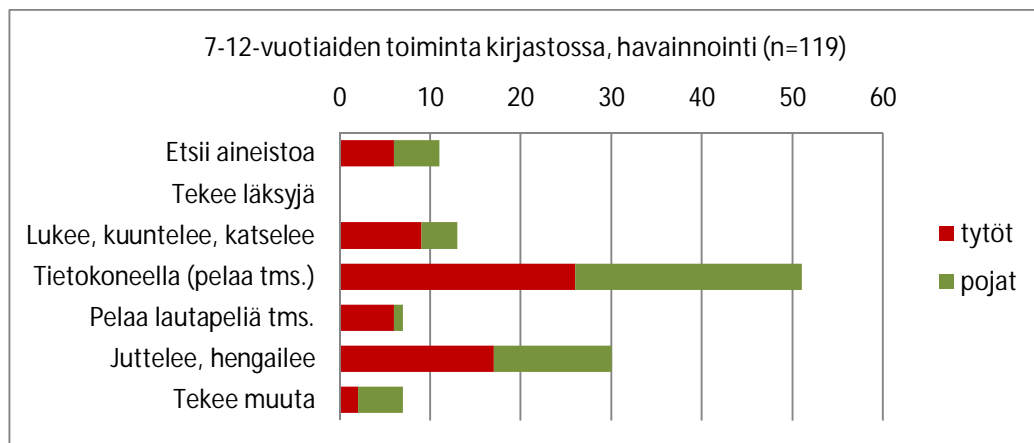
	Havainnoinnit	Haastattelut
Rikhardinkatu	2	4
Itäkeskus	61	14
Malminkartano	33	7
Pitäjänmäki	23	13
	119	38

Havainnoinnit

Havainnoinnin tarkoituksena oli selvittää, mitä lapset tekivät kirjastossa. Useimmiten lapset olivat kirjastossa kahdestaan jonkun kaverin kanssa. Havainnoinnein ei kuitenkaan saatu tietoa siitä, oliko kirjastoon tultu yksin, kaksin vai ryhmänä.

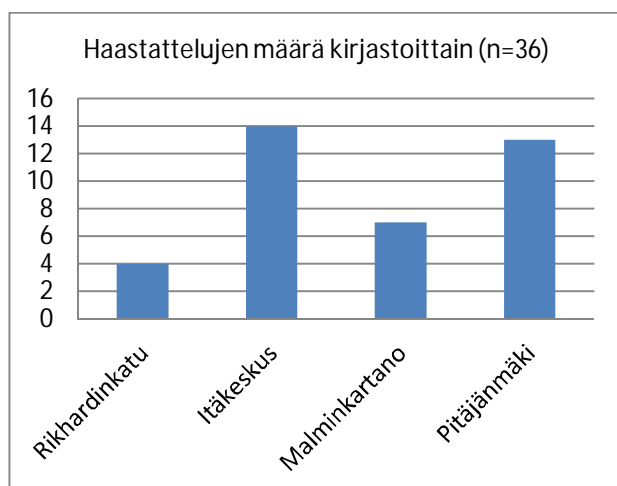

Suosituinta oli pelaaminen tai muu puuha tietokoneella. Tytöt ja pojat olivat koneilla yhtä ahkerasti. Selvä sukupuolipainotus näkyi lähinnä lautapeliin pelaamisessa, mutta sitä koskevien tapausten määrä jäi niin pieneksi, että havaintoa ei voida yleistää. Sen sijaan läksyjen tekijöitä ei nähty ollenkaan, vaikka tutkimuksen ensimmäisessä vaiheessa sen nousi esille.

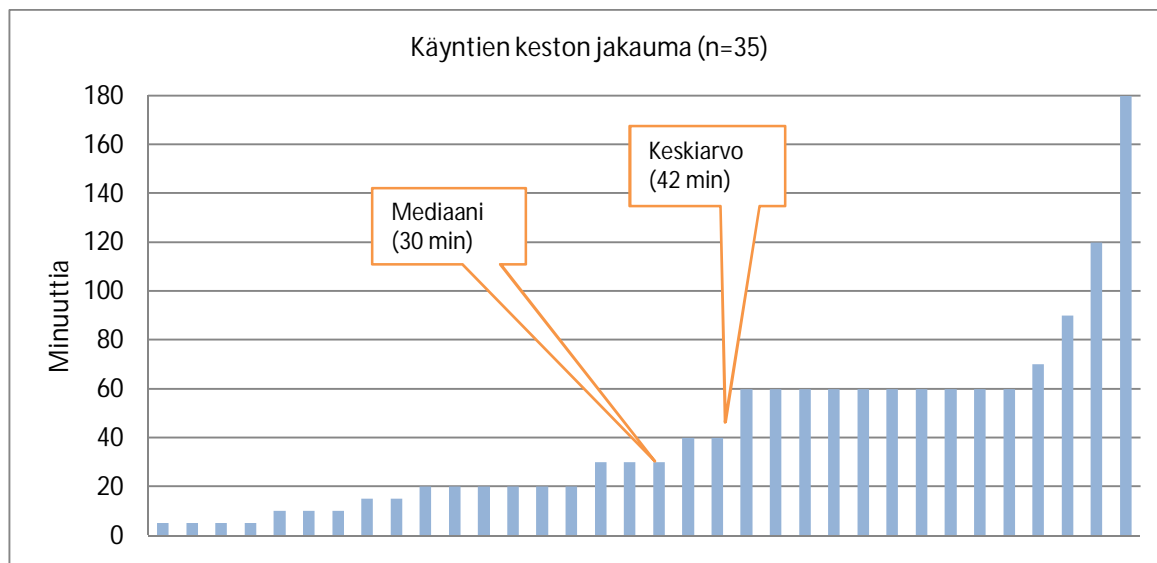

Haastattelut ja asiointipolut

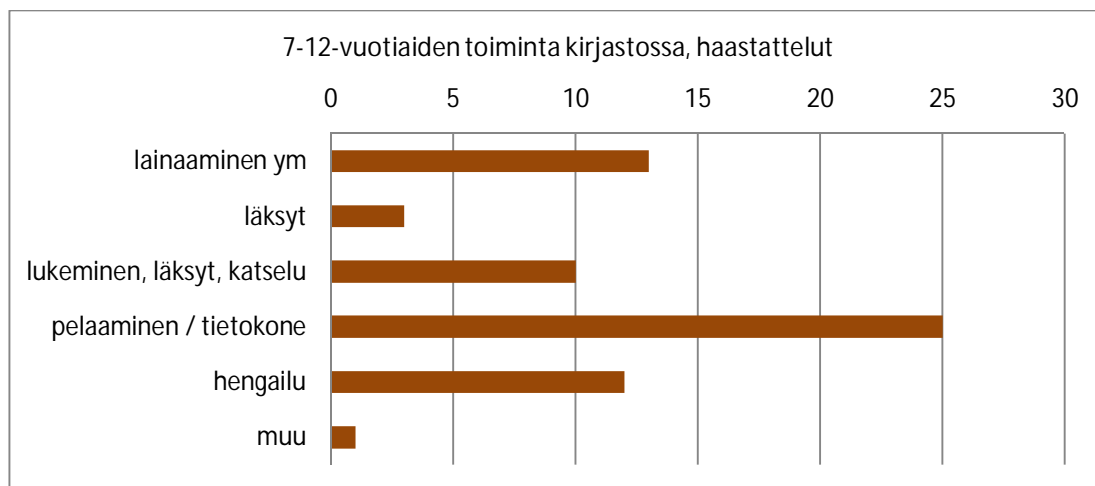
Kirjastoista kerättiin 37 haastattelua. Määrä vaihteli kirjastoittain. Eniten niitä kertyi Itäkeskuksen ja Pitäjänmäen kirjastoista.

Haastatteluissa selvitettiin lasten kirjastokäynnin kesto. Keston mediaaniksi tuli 30 minuuttia. Keskiarvo oli korkeampi, koska mukana oli muutama huomattavasti pitempi käynti.

Haastatteluaineisto tuki havainnoinnin tuloksia. Tekemisten jakauma oli samansuuntainen sekä tekemisten että seuran osalta. Kuitenkin, pelaamisen osuus korostui havainnoissa enemmän kuin haastatteluissa kerrottiin.

Tyypittely

Tutkimuksessa saatu aineisto voidaan analysoida monin tavoin. Yksi tapa on muodostaa asiointityyppejä. Tyypit ovat abstraktioita. Käytännössä yksi lapsi voi siirtyä tyypistä toiseen tai olla lähes samanaikaisesti monessakin niistä. Seuraavaan ryhmittelyyn on koottu sekä ryhmähaastattelujen että kirjoitustehtävän aiheiden mainintoja kolmen tyyppin ympärille. Vaikka tyypittelyssä käytetään asiakotien frekvenssejä, sitä ei ole muodostettu tilastollisesti vaan laadullisesti.

Aktiivinen lukija

- käyttää aineistoa
- tapaa muita ihmisiä

- mitä muuttaisi kirjastossa: aineistoa
- käy kirjastossa perheen kanssa
- tunnelma on rauhaista ja kotoista
- tuntee henkilökunnan
- ei pidä ilkeistä tai melusta kirjastossa
- ei käy kirjastossa kun on harrastuksia
- käy tapahtumissa
- kivaa on lukeminen ja tarjoilut

Hengaileva pelaaja

- tapaa kavereita
- käyttää tietokoneita
- mitä muuttaisi kirjastossa: tietokoneita
- pelaa
- tunnelma kirjastossa on yllätyksellinen
- henkilökunta ei ole avuliasta
- ei kysy henkilökunnalta
- hännä henkilökuntaa
- pelaaminen on kivaa
- ei käytä kirjastoa koska siellä on kirjoja

Ahkerä puurtaja

- mitä muuttaisi kirjastossa: tiloja ja kalusteita
- tekee läksyjä
- henkilökunta auttaa ja opastaa
- kirjastokorttiasiat kiinnostavat
- kysyy henkilökunnalta
- rauhoittuu, oleilee
- käy kirjastossa yksin
- ei kivaa: epäjärjestys
- ei kivaa: ihmiset
- muuttaisi aukioloaikoja

Tulosten arviointia

Tulokset kertovat, että kirjasto on lapsille tuttu. Sitä on vaikea kuvailla. Sitä ei ole tarvetta analysoida sen enempää kuin kotia tai leipää. Lasten käsitys kirjastosta on vahva. Mutta samalla tuo käsitys on sovinainen ja abstrakti. Lapset eivät koe tarvetta miettiä, mikä kirjasto konkreettisesti on.

Silloin kun kirjastokäsityksiä kysytään muualla kuin kirjastossa, abstrakti kirjastokäsitys korostuu. Esille tulee vakiintuneita toimintoja, kuten lainaaminen ja lukeminen. Mutta silloin kun ollaan kirjastossa paikan päällä myös pelaaminen, kaverit ja yksilölliset näkökulmat nousevat esiin. Asiointipolkujen kuvaukset ovat lyhyitä

ja lakonisia, mutta silti niissä näkyy monipuolisuutta ja sosiaalista näkökulmaa. Asiointipolut heijastavat tietenkin myös kirjastojen palvelueroja. Esimerkiksi Rikhardinkadun kirjastossa tehdyissä haastatteluissa pelaaminen ei tule esille.

Luokkahaastattelujen ja kirjoitustehtävän yhteydessä koululaiset hakevat "oikeaa vastausta" – kuten koulussa on tapana tehdä. Oikea vastaus monella on kirjaston aineisto ja sen lainaus. Tositilanteiden havainnoinneissa taas tulevat esiin oleskelu ja muu toiminta.

Molemmat käsitykset – ulkopuolella esiin tuleva abstrakti käsite ja paikan päällä kirjastossa ollessa esiin tulevat konkreettiset tekemiset – ovat yhtä totia.

Lasten käsityksissä korostuu kirjaston rauhallisuus ja kotoisuus. Sille vastakkaisena näkyvät kuitenkin maininnat meluamisesta ja ilkeistä. Toisaalta äänimaailman täyttävät myös aikuisten äänet, kolinat, askeleet. Se kaikki ei välttämättä ole häiritsevää, vaan luo ennemminkin tuttuutta ja turvallisuuden tunnetta. Toisaalta pelkkä paperin rapina voi jollekin olla maininnan arvoinen asia.

Kirjastossa tehdyissä haastatteluissa tulee esille myös lasten yksilöllinen toiminta. Kaverien kanssa toimiminen on suosituinta ja rajanveto muihin tuttuihin ihmisiin ja varsinkin perheenjäseniin tulee selvästi esille. Vaikka äidin tai sisaruksen kanssa voidaankin kulkea kirjastoon, on tarpeen säilyttää selvä välimatka.

Menetelmät

Tutkimuksella saatiin esille lasten aitoja kokemuksia ja näkemyksiä sekä uutta tietoa. Menetelmävalinnat olivat tehokkaita kustannusten ja hyötyjen kannalta. Resurssit olivat pienet, mutta aineistoa saatiin melko runsaasti. Tutkimuksen läpivieminen antoi tutkimusryhmälle ja kirjastolle kokemusta ja harjoitusta siitä, miten lasten kirjaston käyttöä voi tutkia.

Tutkimuksen toteutuksen merkittävimmät heikkoudet olivat

- opettajien ohjaava rooli luokissa tehdyissä ryhmähaastatteluissa
- kaikki oppilaat eivät voineet osallistua ryhmäkeskusteluun ja kirjoitustehtävään
- osa oppilaista ei saanut ääntään kuuluviin ryhmäkeskusteluissa
- osalle oppilaista kirjoitustehtävä oli teknisesti liian vaativa
- kirjastoissa tehdyt haastattelut ja asiointipolkujen kuvaukset jäivät ylimalkaisiksi ja lakonisiksi.
- kirjastohaastatteluihin valikoitui usein samanlaisia vastaajia, kun kaikki saman ryhmän kaverukset halusivat päästä mukaan

Jos lasten mielipiteitä ja asenteita tutkitaan kouluympäristössä, tulee huolehtia tutkimuksen toteuttajan neutraaliudesta. Olisi löydettävä keinot, joilla toteuttajat (tässä opettajat) voivat asettua oman roolinsa ulkopuolelle. Siihen voidaan päästä selvemmällä ohjeistuksella. Myös kirjaston henkilökuntaan liitetään helposti ennako-odotuksia. Suositeltavaa on, että tutkimuksen toteuttajaksi valitaan kokonaan ulkopuolinen henkilö.

Ryhmähaastattelun dynamiikkaan kuuluu, että käyty keskustelu vaikuttaa kaikkien mielipiteisiin. Oppilaat voivat lietsoa toisiaan ja vetää keskustelua johonkin suuntaan. Se voi johtaa sivupoluille, mutta voi myös tuoda esiin ennakoimattomia asioita. Siksi keskustelun vetäjän rooli on tärkeä. Vetäjän pitää olla toisaalta

neutraali, mutta toisaalta hänen tulee aktiivisesti tarttua esiin tulleisiin heikkoihinkin signaaleihin ja "nyhtää" niiden takaa löytyvä viesti. Olisi myös tärkeä saada kaikki osallistumaan keskusteluun.

Kun haastatteluja tehdään, voidaan käyttää kirjaston omaakin henkilökuntaa, mutta tällä pitää olla etäisyyttä lapsille tuttuun kirjastoon ja sen henkilökuntaan. Kirjastohaastatteluissa aihepiiriin tullaan joka tapauksessa sisältä päin. Neutraaliuden sisältö on tällöin toisenlainen kuin kirjastotilan ulkopuolella oltaessa.

Tässä tutkimuksessa haastattelut suunniteltiin lyhyiksi ovensuuhaastatteluiksi. Ratkaisu oli epätasapainossa suhteessa siihen teemaan, mikä sillä haluttiin selvittää. Asiointipolun riittävä selvittäminen vaatisi varautumista pidempään keskusteluun, jotta saataisiin esille enemmän konkreettisia yksityiskohtia, käytön syitä ja taustoja sekä erilaisia ongelmatilanteita. Myös muita vuorovaikutusmenetelmiä, esimerkiksi piirtämistä, kannattaa käyttää.

Toimenpide-ehdotuksia

Tutkimuksen otos oli kokonaisuutena pienehkö ja osittain vino. Sen tulokset herättävät ajatuksia, mutta niiden perusteella ei voi ehdottaa merkittäviä muutoksia kirjaston palveluun. Tuloksista voidaan kuitenkin poimia yksittäisiä parannusehdotuksia ja havaintoja, jotka kannattaa ottaa huomioon silloin kun lasten kirjastopalveluja kehitetään

- lapset arvostavat pirteitä värejä
- toisaalta lapset arvostavat rauhallisuutta ja turvallisuutta
- lapset voivat seurata henkilökunnan toimintaa terävästi.

Tutkimus toi esiin helppokäyttöisten ja joustavien työkalujen tarpeen. Niitä voisi käyttää kirjastoissa lasten mielipiteiden, näkemysten ja palvelujen käytön selvittämiseen paikallisesti ja muuttuvissa tilanteissa. Niiden avulla voi saada nopeasti konkreettisia kehittämisideoita, tunnistaa ja arvioida ongelma-kohtia. Työkalujen auttavat kirjastoja kehittämään "lapsikuntoaan" yhdessä lasten kanssa. Ryhmä vie asiaa eteenpäin siten, että syyskuun lopussa 2015 työkalut ovat kirjastojen käytössä.

Liitteet

Ryhmähaastatteluissa käsitellyt aiheet ja niiden frekvenssit

Mitä tekee	
Pelata	11
Toimintaa	8
kavereiden kanssa	2
läksyt ym.	13
aineiston käyttö	87
rauhoittoa, oleilla	11
Tietokoneita	16

Kenen kanssa / ketä muita	
Perheenjäseniä	32
Kavereita	27
muita ihmisiä	33
Yksin	11

Tunnelma	
rauhallinen, kotoisa	27
Yllätyksellinen	2
Rauhaton	2

Mitä muuttaisi	
Aineisto	39
Aukiolo	2
Henkilö	2
tila, kalusteet	22
Tietokoneet	13
Hiljaisuutta	3
ei mitään	5
Muuta	3

Suhde henkilökuntaan	
tuntee henkilökuntaa	15
henkilökunta auttaa ja opastaa	13
kysyy henkilökunnalta	12
henkilökunta ei ole avulias	6
ei kysy henkilökunnalta	3
härnäminen, ärsyttäminen	5

Ei kivaa	
Aineisto	15
Aukioloaika	3
koneet ja kalusteet	15
meluaminen, ilkivalta ym.	21
Ihmiset	4
Epäjärjestys	8
Tilat	4

Kivaa	
Lukeminen	2
Pelaaminen	1
Kalusteet	6
Tarjoilut	2

Ei-käyttö	
ajan puute	4
Harrastukset	14
on kirjoja ym.	6
muu syy	11

Muita teemoja	
Kirjastokortti	13
Tapahtumia	7

Kirjoitustehtävä

Avaruusolento Moron kanssa kirjastossa

– Fiuuu, olipas melkoinen lento! Minkäs kirjaston pihassa nyt ollaan, kysyy Moro.

Tämä on _____ kirjasto.

Moro tutkailee kirjastoa ja lentää silmänräpäyksessä talon ympäri.

– Mistä Maan tai avaruuden asukas voi tietää, että tämä rakennus on kirjasto?

Siitä, että _____

– Vai niin! Mennään nyt sisälle. Hei, täällähän on paljon ihmisiä. Mitä kaikkea Maan kirjastoissa voi tehdä?

Ainakin _____

– Mitä sinä itse teet yleensä täällä?

No tavallisesti minä _____

– Mutta miten sinä löydät mitä tarvitset ja osaat liikkua paikasta toiseen, onko sinulla jokin gps-laite vai miten?

Ei sentään, minä _____

– Ai niinkö! Hei muuten, nuo ihmiset taitavat olla töissä tässä kirjastossa, millaisia he ovat?

Joku voi olla _____

Joskus joku on _____

tai _____

– Ahaa, mutta kuule, täällähän tosi erikoisia koneita ja laitteita, mihin niitä kaikkia käytetään?

Esimerkiksi _____

– Jassoo, painanpa nämäkin mieleeni. Hetkinen, tuolla alkaa nyt tapahtua. Onkos se esitys vai näyttely vai mikä? Mitä kaikkea täällä kirjastossa tapahtuu?

Usein täällä on _____

mutta joskus myös _____

– Miten kiehtovaa! Mistä saat tiedon näistä tapahtumista, tulevatko kirjaston työntekijät hakemaan sinut kotoa?

No eivät tule hakemaan kotoa! Kirjaston tapahtumista saan tietoa _____

– Selvä juttu! Kerrotko millaisia muita ihmisiä tässä kirjastossa yleensä käy? Onko sinulla täällä tuttuja?

Yleensä täällä on _____

– Mikä on sinun lempijuttusi tässä kirjastossa?

Eniten tykkään _____

– Mikä on gaikkein tylsintä tässä kirjastossa?

Varmaankin _____

– Mikä on pelottavinta tai jännittävintä kirjastossa tai matkalla kirjastoon?

Ehkä _____

– Ohhoh! Hei kuunnellaanpas hetkinen näitä kirjaston ääniä, mitä kaikkia ääniä täällä kuuluukaan?

Täällä kuuluu _____

– Simsalabim, olet tämän kirjaston suurpääjohtaja ja saat muuttaa ihan kaiken! Mitä tekisit aivan ensimmäiseksi?

Heti ensimmäiseksi minä _____

– Sepäs kuulostaakin mielenkiintoiselta! Kiitos esittelystä ja tule joskus minun kotiplaneetalleni käymään, Moro huikkaa ja singahtaa avaruuteen. Sinä olet taas kotonasi, eikä kukaan tiedä salaisesta kirjastoretkestäsi.

Vastaajatiedot:

Olen tyttö Olen poika Ikäni on _____ vuotta

Kiitos tarinastasi!

Kirjoitustehtävässä käsitellyt aiheet ja niiden frekvenssit

Mistä voi tietää että tämä rakennus on kirjasto?	
siinä lukee "kirjasto"	61
näkyä paljon kirjoja	55
hiljaista, rauhallista	11
näyttää kirjastolta, näkyä hyllyjä	7
Muuta	34

Eniten tykkään	
Lukea	39
Kirjavalikoimasta	33
hiljaisuudesta, saa olla rauhassa	17
olla tietokoneella	16
Peleistä	13
Muusta	22

Millaista henkilökunta on?	
kiilti, ystävällinen	80
avulias, auttavainen	44
häijy, ikävä, epäkohtelias	44
tekevät ammattityötään	29
väsynyt, surullinen, hiljainen	30
tiukka, ankara, hermostunut	29
hauska, vitsikäs	16
iloinen, pirteä, puhelias, rento	13
Muunlaista	6

Mihin koneita käytetään?	
tiedon etsintään	46
lainaamiseen ja palauttaminen	47
Pelaamiseen	48
Varaamiseen	18
Nettiin	16
Muuhun	21

Saan tapahtumista tietoa	
Ilmoituksista	47
Nettisivuilta	44
Lapuista	14
Kysymällä	13
katsomalla, paikan päällä	6
Koulusta	6
Muualta	12

Mitä kirjastossa voi tehdä?	Voi tehdä	Mitä yleensä teen
lukea tai katsoa kirjoja	107	62
lainata tai palauttaa kirjoja tai muuta	101	68
käyttää tietokonetta	51	23
pelata tietokonepelejä	41	16
tehdä läksyjä	32	19
kuunnella tai soittaa musiikkia	24	
levätä, oleilla	10	3
tutkia, etsiä, kysyä	10	
tehdä muuta	38	18

Miten löydät mitä tarvitset ja osaat liikkua paikasta toiseen?	
kysyn neuvoa	59
tiedän ennestään	25
hyllyjärjestyksen tai aakkosten perusteella	27
katson opasteita	18
haen tietoja päätteeltä	9
se on helppoa	6
menen minne sattuu, katselen ympärilläni	4

Keitä muita kirjastossa on?	
tuntemattomia aikuisia	56
muut kaverit	50
Koulukaverit	37
perheitä, lapsia ja nuoria	21
Muita	10

Mitä täällä tapahtuu	
esityksiä, konsertteja	27
Näyttelyitä	25
kirjaesittelyjä, lukuvinkkejä	22
askartelua, kerhoja	19
satutuokioita, tarinatunteja	14
Luokkakäyntejä	5
peili-iltoja	4
eläinjuttuja, eläinpäivä	3
Muuta	15

Millaisia ääniä kirjastossa on?	
ihmisten äänet	68
työskentely, aineiston käsittely	22
Laitteet	16
Hiljaisuus	16
Muu	26

Valikoima ehdotuksista

Jos olisin kirjaston suurpääjohtaja

- tekisin isomman kirjaston
- tekisin kolme huonetta. Niihin huoneisiin tulisi tietokonehuone, lukuhuone ja pelihuone.
- remontoisin koko paikan uusiksi
- pirteämmän ja värikkäämmän
- teen kirjastosta hauskemman
- tekisin paperinukkeja jotka ovat ihmisen kokoisia ja pistelisin niitä joka paikkaan
- lastenpuolen seinille kirjahahmoja
- muuttaisin ulkonäköä ja kirjojen löytämistapaa
- laittaisin seinälle isolla "hiljaisuus"
- isontaisin kirjastoa ja tekisin valoisamman
- isomman lasten osaston ja paljon säkkituoleja
- hankkisin pehmeitä lukemisaikkoja
- laitan hirveästi oleskelutiloja
- korjaisin jotain jos jotain on rikki
- laitan tuulettimet
- laittaisin kirjojen nimikirjaimen isommaksi
- järjestäisin kirjat omille paikoilleen
- lisää saman kirjan sarjaa
- laittaisin kaikki maailman kirjat kirjastoon
- laittaisin kirjasarjat selvemmin samaan hyllyyn
- korjauttaisin kaikki kirjat
- haluaisin että tarinoita saisi taas kuunnella
- lainaan kirjan ja menen kotiin lukemaan sitä
- tekisin tietokoneille oman tilan jossa voi olla koneella rauhassa
- ostaisin lisää tietokoneita lapsille
- lataisin pelin tietokoneelle
- ostaisin lisää soittimia joista äänet voivat kuulla kuulokkeilla
- vähentäisin tietokoneita, koska lapset pelaavat tietokoneella paljon
- vaihtaisin x boxin
- ostaisin uuden pleikkaohjaimen ja pleikkapelin nimeltään Sty hd collection
- sanoisin kaikille että kirjastossa ei saa riehua
- poistaisin kirjaston hoitajat
- muuttaisin melkein kaiken
- tekisin pomppulinnan
- laittaisin tänne paini areenan
- tekisin pileet jee !!!
- pienen ruoka myymälän
- muuttaisin kaikki kirjaston tavarat karkeiksi ja timanteiksi ja kullaksi
- kunnostaisin vessat
- en minä halua muuttaa mitään

Esimiehet arvioivat ehdotuksia

Tutkimuksen tuloksia esiteltiin Helsingin kaupunginkirjaston esimiehille 17.3.2015. Esittelyn lopuksi esimiehet valitsivat lasten tekemistä ehdotuksista "suurpääjohtaja-tehtävään"² ne, jotka esimiehet aikovat toteuttaa omissa kirjastoissaan. Toiseksi he valitsivat ne ehdotukset, jotka he toteuttaisivat jos olisivat itse "suurpääjohtaja", vailla rajoitteita. 22 esimestä (tai muuta kokoukseen osallistunutta henkilöä) vastasi, ja teki ensimmäiseen kohtaan 81 ehdotusta ja toiseen kohtaan 23 ehdotusta.

² "Simsalabim, olet tämän kirjaston suurpääjohtaja ja saat muuttaa ihan kaiken! Mitä tekisit aivan ensimmäiseksi?"

Asiointipolut

Rikhardinkatu

Tyttö, 10 vuotta
min

- lainauspalvelu
- lastenosasto
- tuli hakemaan kirjasarjan tiettyä osaa
- menee lainaamaan kirjan

Poika, 7 vuotta
5 min

- katseli kirjoja
- otti 2 Aku Ankkaa
- lainaa kirjat

Poika, 7 vuotta
10 min

- katsoi Tintti-kirjoja, Risto Rappääjä
- luki Futis-lehteä
- toiselle puolelle katsomaan kirjoja

Tyttö, 7 vuotta
5 min

- katsoi kirjoja
- valitsi kirjoja

Itäkeskus

Tyttö, 10 vuotta
60 min

- kävi tietokoneella
- hevoshyllyille, löysi kirjoja
- katseli muita kirjoja
- lainasi kirjat
- löhönurkkauksessa selaili kirjoja

Tyttö, 8 vuotta
90 min

- istui sohvalle, soitti äidille
- pelaa kaverin kanssa tietokoneella
- soitti äidille

Tyttö, 8 vuotta
60 min

- tietokoneille katsomaan kavereita
- puhui kavereille, katsoi mitä ne tekivät
- ulos myymään kevätpörriäisiä
- takaisin kavereiden luo
- laski rahoja myynnistä
- ehkä aikoo varata tietokoneen

Tyttö, 9 vuotta
120 min

- tuli tietokeen luo
- pelasi 15 minuuttia
- ulos myymään kevätpörriäisiä
- tietokoneille
- katsoi kun muut pelaa

Tyttö, 9 vuotta
70 min

- tietokoneille katsomaan kavereita
- meni myymään kevätpörriäisiä
- koneille
- ajatteli olla vielä kavereiden kanssa kirjastossa

Tyttö, 9 vuotta

- DVD-hylly, katsoi niitä, otti joitakin
- löhöalueella läksyjen tekemistä
- ajatteli vielä lukea tavallisia kirjoja

Tyttö
10 min

- DVD-hylly, katsoi kaverin kanssa
- löhöalueella, tarkoitus tehdä läksyjä
- ajattelin etsiä DVD:itä, ehkä mennä koneelle
- etsiä kirja
- soittaa pianoa
- piirtää löhöalueella

Poika, 9 vuotta
40 min

- tuli kaverin kanssa
- Pelaamaan pleikkaa /Xboxia
- tietokoneelle pelaamaan

Poika, 9 vuotta

40 min

- tuli kaverin kanssa
- Pelaamaan pleikkaa /Xboxia
- tietokoneelle pelaamaan

Poika, 9 vuotta

60 min

- tuli yksin
- pelasi tietokoneella
- varasi pleikan
- pelasi tietokoneella

Poika, 7 vuotta

tuli yksin

- hyllyille, katsoi olisiko pelejä tai kirjoja
- on menossa tietokoneelle

Poika, 12 vuotta

20 min

- tuli yksin
- tiskille, halusi kahteen kirjaan lisää aikaa
- meni tietokoneelle 2 minuutiksi
- kierteli, etsi kirjoja
- etsi aku ankkvoja
- katseli mitä muut tekevät koneella
- tuli neuvontapisteelle, kysyi kirjoja, sai kirjat
- lainasi kirjat

Malminkartano

Tyttö, 12 vuotta

10 min

- aikuisen kanssa
- kysyi löytyykö tiettyä kirjaa
- katsoi kirjaa
- lainasi kirjan

Tyttö, 11 vuotta

60 min

- tuli yksin
- tapasi siskon
- tietokoneella pelaamassa 45 min

Tyttö, 9 vuotta

60 min

- kaverin kanssa
- tietokoneella pelasi

Tyttö, 9 vuotta

60 min

- kaverin kanssa
- pelasi tietokoneella

Tyttö, 8 vuotta

60 min

- kaverin kanssa
- nuorten alueelle
- kysyi saako pelata
- siellä oli ohjaaja
- eivät menneet, oli sipsipussi
- kävivät kaupassa
- jäivät lehtialueelle lukemaan kirjoja ja syömään

Tyttö, 10 vuotta

15 min

- elokuvahylly
- etsi Titanic-elokuvaa
- kysyi elokuvaa tiskiltä
- palasi takaisin elokuvahyllylle ja otti jonkin muun elokuvan
- katseli hyllyjä aikuisen kanssa
- lainasi elokuvia

Poika, 10 vuotta

180 min

- kaverin kanssa
- pelasi tietokoneella
- pelasi shakkia

Pitäjänmäki

Poika, 7 vuotta

60 min

- kaverin kanssa
- suoraan lastenosaston peliosastolle
- pelasi pleikkaa

Poika, 7 vuotta

60 min

- kaverin kanssa
- suoraan lastenosaston peliosastolle
- pelasi pleikkaa

Tyttö, 12 vuotta

30 min

- kahden kaverin kanssa
- lastenosastolla teki läksyjä
- pelasi kavereiden kanssa

Poika, 11 vuotta

20 min

- kaverin kanssa
- istui lastenosastolla
- pelasi puhelimella

Poika, 11 vuotta

20 min

- meni lastenosastolle
- katsoi kun kaveri pelasi kännykällä
- pyöri vain

Poika, 7 vuotta

30 min

- tuli yksin
- naulakolla, riisui takin
- etsi tietokirjoja, kiinnostavia juttuja, ei löytänyt vielä
- aku anka -hylly, löysi taskukirjan
- pleikka + xboxpelit, katseli löytyisikö mitään
- pöydän ääreen lukemaan kirjaa
- lainasi kirjan
- laittoi kirjan reppuun
- aikoo etsiä lisää kirjoja

Tyttö, 7 vuotta

20 min

- tuli yksin
- tapasi kavereita
- istui penkillä
- pelasi kännykällä
- oli kaverin kanssa
- puhui kaverin kanssa

Tyttö, 10 vuotta

20 min

- kaverin kanssa
- katsoi tietokirjoja
- luki kaverin kanssa kirjaa hetken
- pelasi lautapeliä
- pelasi kaverin kanssa pleikkaa

Tyttö, 10 vuotta

20 min

- kaverin kanssa
- nuorten alueelle
- katseli kirjoja
- pelasi lautapeliä
- pelasi kaverin kanssa pleikkaa

Poika, 11 vuotta

60 min

- tuli yksin
- tietokoneelle, pelasi, katsoi sähköpostia
- lainasi lautapelejä
- katso elokuvia, aikuisten puolen bluray-elokuvia

Tyttö, 9 vuotta

15 min

- tuli yksin
- luki kuukauden Karvisen
- meni katsomaan manga-kirjoja
- otti joitakin
- meni lainaamaan

Tyttö, 7 vuotta

5 min

- perheen kanssa
- palautti pelin
- kysyi varattua peliä

Tyttö, 8 vuotta

30 min

- kaverin kanssa
- meni tietokoneelle
- pelasi